

CUNG ĐÌNH PHỤ TỬ

VẠN BỆNH HỒI XUÂN

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

In 1000 cuốn khổ 14,5 x 20,5 cm.

Tại Nhà in Nhạc viện Hà Nội

Giấy phép xuất bản số 497/CXB-QLXB cấp ngày 26/7/1998

Giấy trích ngang KHXB 212/XBYH

In xong, và nộp lưu chiểu quý I năm 1999

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC
CÔNG NGUYỆT ĐƯỜNG

CUNG ĐÌNH PHU TỬ

VAN BÊNH

Đôi Quan

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC
Hà Nội - 1998

THAY LỜI TỰA

 Trong kho tàng sách Đông y, **VÂN BỆNH HỒI XUÂN** là một cuốn cổ thư rất có giá trị của y học Trung Hoa.

Sách được **CUNG ĐÌNH PHU TỬ**, bút hiệu và **Vân Lâm tiên sinh** soạn thảo ra, được **Chu Lương tiên sinh** chấp bút và cho in thành sách.

Đây không phải là một cuốn sách đơn thuần liệt kê bách bệnh, những chứng trạng và phương dược thông thường.

Ở đây, ngòi bút sắc bén của tác giả đã đặt **CON NGƯỜI** trong môi tương quan đa dạng giữa Âm Dương Ngũ hành, Lục phủ Ngũ tạng, Biện lý hư thực hàn nhiệt cùng Thập nhị mạch Kinh Lạc.

Với mỗi loại bệnh đưa ra, tác giả đã cố gắng phân tích, lý giải đến tận cốt lõi, nhìn nhận mỗi chứng bệnh trong sự biến thái đa dạng, và đưa ra được những cách xử lý hữu hiệu đã được thực tế kiểm dịch và khả tín.

Ở đây, ta không thấy những bài học khô cứng đơn điệu, mà thấy được một chiếc la bàn đáng tin cậy trong hành trình, một chìa khoá với rất nhiều gợi mở bổ ích.

Tuy vậy, cũng như bao cuốn y thư cổ khác, thời gian đã làm cho một số vấn đề nêu ra trong cuốn sách trở nên lạc hậu, có vị thuốc đã trở nên khó kiếm, song nó vẫn là tài liệu tham khảo rất quý giá cho những ai vốn đam mê nghiên cứu Đông y học cổ truyền.

Nhà xuất bản Y học xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với đông đảo bạn đọc gần xa, và rất mong nhận được sự góp ý chỉnh lý của bè bạn vốn rất quan tâm đến những vấn đề của Đông y học cổ truyền.

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

MỤC LỤC

Bệnh trúng phong (bệnh trúng gió độc)	11
Bệnh thương hàn	55
Bệnh trúng hàn	87
Bệnh ôn dịch (bệnh truyền nhiễm)	92
Bệnh hà mô ôn dịch (thuộc về chứng phong nhiệt)	97
Bệnh trúng nắng (trúng thử)	99
Bệnh trúng thấp	108
Hoả chứng	112
Nội thương	117
Uất chứng	138
Bệnh do đờm tắc	145
Bệnh ho	157
Bệnh thở suyễn	166
Bệnh hen	170
Bệnh sốt rét	173
Bệnh lỵ	186
Bệnh tiết tả (đi lỏng dạ)	196
Bệnh hoắc loạn	212
Bệnh ẩu thổ	220
Bệnh phiên vị	225
Bệnh nấc (ách nghịch)	234
Bệnh ái khí	240
Bệnh thốn toan (tiết dịch chua)	242
Bệnh táo tỵ	246
Bệnh về chư khí	250

• Bệnh thanh can (nổi gân xanh)	257
• Bệnh bí mẩn	258
• Bệnh cổ trướng	262
• Bệnh thủy thũng	272
• Bệnh tích tụ (bệnh tụ khí hàn)	279
• Bệnh hoàng đản (bệnh vàng da)	290
• Bệnh cổ lãnh	294
• Bệnh ban chẩn	297
• Bệnh phát nhiệt (sốt nóng)	300
• Bệnh cảm bồi bổ	305
• Bệnh hư lao	319
• Bệnh thất huyết (mất máu)	330
• Bệnh ố nhiệt (bệnh sợ nóng)	343
• Bệnh ố hàn (bệnh sợ lạnh)	343
• Bệnh ra mồ hôi	344
• Bệnh huyễn vũng (vàng dầu hoa mắt)	347
• Bệnh ma mộc (ngây ngổ như gỗ)	352
• Bệnh điên cuồng	357
• Bệnh phong giãn (bệnh động kinh)	360
• Bệnh kiện vong (bệnh hay quên)	365
• Bệnh chinh sung (bệnh sợ sệt)	368
• Bệnh kinh quý (bệnh kinh hoảng)	371
• Bệnh bất my	377
• Bệnh hư phiền	379
• Bệnh tà tủy (bệnh sợ ma quỷ ám)	381
• Bệnh về quyết chứng	383
<i>(khí nghịch làm chân tay giả lạnh)</i>	
• Bệnh về trọc chứng (nước tiểu đục)	384

• Bệnh di mộng tinh	389
• Bệnh về lâm chứng	395
• Bệnh quan cách	399
• Bệnh di niệu	400
• Bệnh tiểu tiện bí	403
• Bệnh đại tiện bí	408
• Bệnh trĩ lậu	412
• Bệnh thở khi (người có mùi hôi)	416
• Bệnh phiền ung	417
• Bệnh thoát giang	419
• Bệnh chur trùng (có trùng độc trong người)	421
• Bệnh tu phát (bệnh về râu tóc)	423
• Bệnh ở mắt	425
• Bệnh ở tai	429
• Bệnh ở mũi	436
• Bệnh ở lưỡi	440
• Bệnh đau răng	445
• Bệnh ở mắt	449
• Bệnh ở yết hầu	455
• Bệnh kết hạch	461
• Bệnh mai hạch	462
• Bệnh anh lựu	463
• Bệnh phế ung	465
• Bệnh phế nuy	467
• Bệnh tâm thống (đau dạ dày)	469
• Bệnh phúc thống (đau bụng)	473
• Bệnh yêu thống (đau eo lưng)	478
• Bệnh hiếp thống (đau mạng sườn)	481

Bệnh tý thống (đau ở tay)	484
Bệnh bối thống (đau lưng)	485
Bệnh thống phong (đau do phải gió)	488
Bệnh cước khí	494
Bệnh đởi sán (còn gọi là sán khí hay sa đỉ)	497
Bệnh nuy tích (khoèo chân)	500
Bệnh tiêu khát (khát nước)	502
Các chứng khí huyết tạp bệnh bị chạy hậu	505
Bệnh phụ khoa	507
Bệnh ung thư	523
Bệnh đĩnh sang (nhọt)	525
Bệnh giang mai sang	527
Bệnh giới sang (ghẻ lở)	530
Bệnh tiền sang (hắc lào)	531
Bệnh phong	532
Chữa trùng thú cắn người	533
Chữa trúng độc	534
Chữa hóc xương	535
Bệnh ngũ tuyệt	536
Những bệnh kỳ lạ	538
Bệnh trẻ em	541
Phụ lục	561